

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum liceat eis de eleemosynis viuere? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

gloss. in-
berlin.
ibid.

bis : supererogationis aurem, vt patet per illud quod habetur 1. ad Cor. 9. vbi dicit Apostolus, quod non est vsus potestate, quam habebat viuendi de Euangelio. Hac autem supererogatione utebatur Apostolus tribus de causis. Primo quidem, vt occasione prædicandi auferret pseudoapostolis, qui propter sola temporalia prædicabant. Vnde dicit 2. ad Corin. 11. Quod autem facio & faciam, vt amputem eorum occasionem, &c. Secundo, ad euitandum grauum eorum, quibus prædicabat : vnde dicit 2. ad Corin. 12. Quid minus habuistis præ cæteris Ecclesijs, nisi quod ego ipse non grauavi vos ? Tertio, ad dandum exemplum operandi otiosis. Vnde 2. ad Thess. 3. dicit, Nolite & die operantes, vt formam daremus vobis ad imitandum nos. Quod tamen Apostolus non faciebat in locis, in quibus habebat facultatem quotidie prædicandi, sicut Athenis, vt August. * dicit in lib. de operibus monach. Non autem propter hoc religiosi tenentur Apostolum in hoc imitari, cum non teneantur ad omnes supererogationes : vnde nec alij Apostoli manibus operabantur.

a. 18 t. 3.

ARTIC. IV.

897

Opus 18.
ar. 7.
habetur
1. q. 2. c.
Clericos
c. 16. q. 1
c. Quo-
niam.

Vtrum religiosi liceat de elemosynis viuere ?
AD quartum sic proceditur. Videtur, quod religiosi non liceat de elemosynis viuere. Apostolus enim 1. ad Thimoth. 5. præcipit, vt viduæ quæ possunt aliunde sustentari, non viuant de elemosynis Ecclesiæ, vt Ecclesia sufficiat illis, quæ vere viduæ sunt. Et * Hieronymus dicit ad Damasum Papam, quod qui bonis parentum & opibus sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profecto committunt. Et per abusionem talium iudicium sibi manducant & bibunt. Sed religiosi possunt de labore manuum sustentari, si sint validi. Ergo videtur quod peccent, elemosynas pauperum comedendo.
¶ 2. Præterea, Viuere de sumptibus fidelum, est merces deputata prædicantibus Euangelium pro suo labore vel opere, secundum illud Mat. 10. Dignus est

est operarius cibo suo . Sed prædicare Euangelium non pertinet ad religiosos, sed maximè ad prælatos, qui sunt Pastores & Doctores . Ergo religiosi non possunt licitè viuere de elemosynis fidelium .

¶ 3 Præterea , Religiosi sunt in statu perfectionis . Sed perfectius est dare elemosynas, quàm accipere . Dicitur enim Act. 20. Beatius magis est dare, quàm accipere . Ergo non debent de elemosynis viuere, sed magis ex operibus manuum suarum elemosynas dare .

¶ 4 Præterea, Ad religiosos pertinet impedimenta virtutis, & occasiones peccati vitare. Sed acceptio elemosynarum præbet occasionem peccati, & impedit virtutis actum . Vnde super illud secundæ ad Thessalonicenses ultimo, Vt nosmetipsos formam daremus vobis, dicit * gloss. Qui frequenter ad alienam mensam conuenit, otio deditus, aduletur necesse est, pascenti se . Dicitur etiam Exod. 23. Nec accipies munera, quæ excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum . Et Prouerb. 22. dicitur. Qui accipit mutuum, seruus est fœnerantis: quod est religioni contrarium . Vnde super illud secundæ ad Thessalonicenses ultimo, Vt nosmetipsos formam daremus, &c. dicit. gloss. * Religio nostra ad libertatem homines aduocat . Ergo videtur quòd religiosi non debeant de elemosynis viuere .

¶ 5 Præterea , Religiosi præcipuè tenentur imitari Apostolorum perfectionem. Vnde Apost. dicit ad Phil. 3. Quicumque perfecti sumus, hoc sentiamus. Sed Apostolus nolebat viuere de sumptibus fidelium, vt occasionem auferret pseudoapostolis, sicut ipse dicit 2. ad Cor. 11. Et ne scandalum poneretur infirmis, vt patet 1. ad Cor. 9. Ergo videtur quòd propter easdem causas religiosi debeant abstinere ne de elemosynis viuant. Vnde & Aug. dicit in lib. de * operibus monachorū, Amputetis occasionem turpium nundinarū, quibus existimatio vestra læditur & infirmis offendicula ponitur; & ostēdite hominibus non vos in otio fa-

*Est gl or.
cx Amb.
ibi. 10. 5.*

gl. or. ib.

*c. 28. in
fr. 10 3.*

cilem victum, sed per angustam & arctam viam regnum Dei querere.

lib. 2 c. 1.
cir. med.

S E D contra est, quod sicut * Gregor. dicit in Dialogorum, B. Benedictus tribus annis in specu permanens, de his quæ à Romano monacho ministrabantur, refectus est, postquam domum parentisque reliquerat: & tamen validus corpore existens non legitur de labore manuum quæsiuisse victum. Ergo religiosi licite possunt de eleemosynis vivere.

R E S P O N D E O dicendum, quod vnicuique licet vivere de eo quod suum est, vel sibi debitum. Fit autem aliquid alicuius ex liberalitate donantis. Et ideo religiosi & clerici, quorum monasterijs vel ecclesijs ex munificentia principum vel quorumcumque fidelium sunt facultates collatae, ex quibus sustententur, possunt de eis vivere licite, absque hoc quod manibus laborent: & tamen certum est eos de eleemosyna vivere. Vnde & similiter si aliqua mobilia religiosi à fidelibus conferantur, possunt de eis licite vivere. Stultum est enim dicere quod aliquis in eleemosynam possit accipere magnas possessiones, non tantum panem vel parvam pecuniam. Sed quia huiusmodi beneficia religiosi videntur esse collata ad hoc, quod liberius religiosi actibus insistere possint, quorum cupiunt se fore participes qui temporalia subministrant, redderetur eis vsus prædictorum donorum illicitus, si ab actibus religiosi desisterent: quia quantum est de se, defraudarent intentionem eorum qui talia beneficia contulerunt. Debitum autem est alicui aliquid dupliciter. Vno modo, propter necessitatem, quæ facit omnia communia, ut * Ambrosius dicit. Ideo si religiosi necessitatem patientis licite possunt de eleemosynis vivere: quæ quidem necessitas potest esse tripliciter. Primo quidem propter corporis infirmitatem, ex qua contingit quod non possint sibi labore manuum victum querere. Secundo, si illud quod ex opere manuali conquirunt, eis ad victum non sufficiat. Vnde * Augustinus dicit in libro

ex ser 81
colligi videtur 1. 3

cap. 17. a
me. 1. 3.

bro de Operibus monachorum, quòd bona opera fidelium subsidio supplendorum necessariorum deesse non debent illis seruis Dei, qui manibus operantur, vt horæ quibus ad erudiendum animum ita vacatur, vt illa corporalia opera geri non possint, non opprimant egestate. Tertio, propter pristinam conuersationem eorum qui non consueuerant manibus laborare. Vnde * Augustinus dicit in lib. de Operibus monachorũ, quòd si habebant aliquid in seculo, quo facillè sine opificio sustentarent istam vitam, quod conuerſi ad Deum indigentibus dispertiti sunt, & credenda est eorum infirmitas & ferenda. Solent enim tales delicatius educati laborem operum corporalium sustinere non posse. Alio modo efficitur aliquid alicuius debitum ex eo quod ipse exhibet, siue sit aliquid temporale, siue spirituale: secundum illud primæ ad Corinth. 9. Si nos vobis spiritualia seminauimus, magnum est, si carnalia vestra metamus? Et secundum hoc quadrupliciter possunt religiosi de eleemosynis viuere, quasi sibi debitis. Primo quidem, si prædicent auctoritate prælatorum. Secundo si sint ministri altaris: quia vt dicitur primæ ad Corinth. 9. Qui altari deseruiunt, cum altari participant. Ita & Dominus ordinauit his, qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere. Vnde & Augustinus dicit in libro de * Operibus monachorum, Si Euangelistæ sunt, fateor, habent potestatem viuendi de sumptibus fidelium: si ministri altaris, dispensatores sacramentorum, benè sibi istam non arrogat, sed planè vendicât potestatem. Et hoc ideo, quia sacrificium altaris vbicumque agatur, commune est toti populo fidelium. Tertio, si insistant studio sacre Scripturæ ad communem utilitatem totius Ecclesiæ. Vnde Hieronymus dicit contra Vigilantium, * Hic in Iudæa vsque hodie perseuerat consuetudo, non solum apud nos, sed etiam apud Hebræos, vt qui in lege Domini meditantur die ac nocte, & patrem non habent in terra nisi solum Deum, Synagogarũ, & totius orbis foueantur ministerijs. Quarto, si bona temporalia

c. 21. c. 27.
prim. 9. 3.

c. 21. in
prim. 9. 3.

inter me.
& si inci-
piat, Multa in or-
be, 80. 2.

cap. 25. d
med. 10. 5

ante fin.
6. 25.

c. 12. in
prin. 10. 3

c. 25. non
procul à
si 10. 3.

ralia quæ habebant, monasterio largiantur, de eleemosynis monasterio factis possunt viuere. Vnde Aug. dicit * in libro de operibus monachorum, quod illi qui relicta vel distributa, siue ampla, siue qualicumque opulenta facultate, inter pauperes Christi pia & salubri humilitate numerari voluerunt, vicem sustentandæ vitæ eorum res ipsa communis & fraterna charitas debet, qui laudabiliter agunt, si manibus operentur. Quod quidem si nolint, quis audeat eos cogere? Nec attendendum est, vt ibidem subditur, * in quibus monasterijs, vel in quo loco, indigentibus fratribus quisque id quod habebat impenderit: omnium enim Christianorum vna respublica est. Si verò aliqui sint religiosi, qui absque necessitate & vtilitate, quantum afferant, velint otiosi de eleemosynis, quæ dantur pauperibus, viuere, hoc est eis illicitum. Vnde Aug. dicit * in lib. de oper. monachorum, Plerumque ad hanc professionem seruitutis Dei, & ex condicione seruili aliqui veniunt, & ex vita rusticana, & opificum exercitatione, & plebeio labore, de quibus non apparet vtrum ex proposito seruitutis Dei venerint, an vitam inopem & laboriosam fugientes, vacui pascis atque vestiri voluerint, & insuper honorari ab eis, à quibus contemni, conterique consueuerant. Tales ergo se, quo minus operentur, de infirmitate corporis excusare non possunt: præterita quippe vitæ consuetudine conuincuntur. Et postea * subdit, Si nolint operari, non manducant. Neque enim propterea à pietatem diuites humiliantur, vt pauperes ad superbiam extollantur. Nullo enim modo decet, vt in eadem vita, vbi senatores sunt laboriosi, ibi fiant opifices otiosi; & quò veniunt relicta delictijs suis, qui fuerant prædiorum domini, ibi sint rustici delicati.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritates illæ sunt intelligendæ tempore necessitatis, quando scilicet non posset aliter pauperibus subueniri. Tunc enim tenerentur non solum ab eleemosynis accipiendis desistere, sed etiam sua, si qua haberent,

rent, largiri ad pauperum sustentationem.

Ad secundum dicendum, quod prælati competit prædicatio ex officio: religiosi autem potest competere ex commissione. Et ita cum laborant in agro dominico, possunt exinde viuere, secundum illud 2. ad Tim. 2. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. Vbi dicit * gloss. id est, prædicatorem, qui in agro Ecclesiæ ligone verbi Dei excolit corda auditorum. Possunt etiam de Euangelijs viuere, qui prædicatoribus ministrant. Vnde super illud ad Rom. 15. Si spiritualium eorum participes facti sunt Gentiles, debent & in carnalibus ministrare eis: dicit * gloss. scilicet Iudæis, qui miserunt prædicatores ab Hierosolymis. Sunt & aliæ causæ, ex quibus alicui debetur, vt de sumptibus fidelium viuatur, vt f dictum est.

gl. or. ib.

gl. or. ib.

in co. ar.

Ad tertium dicendum, quod ceteris paribus, dare est perfectius quam accipere: & tamen dare vel relinquere omnia sua pro Christo, & modica accipere ad sustentationem vitæ, melius est quam dare aliqua particulariter pauperibus, vt ex * supra dictis patet.

Ad quartum dicendum, quod accipere munera ad diuitias augmentandas, vel accipere victum ab aliquo sibi non debitum, absque utilitate & necessitate, præstat occasionem peccati: quod non habet locum in religiosis, vt ex f supra dictis patet.

q. 186. a.
3. ad 6.

Ad quintum dicendum, quod quando apparet manifesta necessitas & utilitas, propter quam aliqui religiosi de elemosynis viuunt absque opere manuali, non scandalizantur ex hoc infirmi, sed maliitiosi: more Pharisæorum, quorum scandalum contemnendum Dominus docet Matth. 23. Sed si non esset euidentis necessitas & utilitas, posset exinde generari scandalum infirmis: quod esset vitandum. Idem tamen scandalum imminere potest de his, qui facultatibus communibus otiose viuunt.

in co. ar.